

fortitate Apostolica confirmamus, & presentis scripti privilegio communimus, constitutiones ipsas, prout in eorum Authentico continentur, ad evidentiam pleniorum de verbo ad verbum huic, nostre pagina inferentes. STATUIMUS pro bono pacis, & amore Religionis quod Abbas, qui plus debet proficere quam preesse, & discipulos suos magis exemplo quam verbo docere, semper pauset in Dormitorio, nisi fuerit infirmus aut minutus, vel aliqua manifesta necessitas exegerit, vel magnum laborem sustinuerit. Nec Abbas, nec aliquis Monachus habeat Coopertorium nisi de Agriculis vel Catis vel Vulpibus, & cum panno nigro vel albo ordinato. Sæpius comedat in Refectorio; & si in Camera comederit, comedat cum Fratribus sive Clericis & Laicis. Longas autem Vigiliæ post completorium prohibemus. Nullus Monachus comedat in infirmeria sine licentia Abbatis vel Prioris. Nullus Clericus vel Laicus comedat nisi in Hospitio; exceptis ferventibus, qui comedere poterant in suis officinis, nisi fuerint excellentes persone. Abbas sæpius interfit divinis officiis, & sedeat in Claustro causa ædificationis. Non donet redditus vel possessiones, vel aliquid quod a Monacho bene, & ad utilitatem Ecclesie ministrari possit, parentibus suis vel aliis. Non sit sumptuosus circa parentes suos vel alios in expensis vel donis. In omnibus negotiis suis vel visitandis obedientis sit contentus quinque equitatis, nisi forte aliquos bonos Viros causa consilii vocaverit. Non exigat munera a Prioribus pro dono Prioratum. Non amoveat aliquem de Prioratibus vel ballis dum bene fuerit, nisi causa eminentis utilitatis. Et hoc faciat cum Consilio Seniorum. Non sustineat destructorem, sed amoveat, & puniat regulariter, ut ceteri terreantur. Provideat ordinare in omnibus necessariis omnibus fratribus, moderate, & honeste, & non tamen superflue, & provideri faciat a Prioribus: redditus, & possessiones collatas vel acquisitas tam olim quam imposterum non alienet a locis quibus dabantur, sine consilio Capituli. Non donet pensionem alicui nisi de speciali mandato Domini Papæ. Non accipiat mutuum ultra viginti quinque libras Andegavenfis monete sine Sigillo, & conscientia Capituli. Non faciat plegium pro aliquo. Non invadet Thesaurum vel possessiones Ecclesie nisi cum consilio Seniorum, & convocatis Prioribus exterioribus infra unam dietam manentibus. Nec aliquam institutionem faciat nisi in generali Capitulo, quod celebratur in festo Apostolorum Petri, & Pauli. Si qua minora gerenda sunt per annum, Consilio Seniorum utatur; & quod melius judicaverit, faciat. Nullam obedientiam vel balivam teneat Abbas in manu sua, sed quam citius poterit, Priorem vel Bailium constituat idoneum. Præter hospitium, & Camerarium quæ sibi poterit retinere, si voluerit. Non committantur alicui duo officia vel Prioratus, quamdiu quilibet Monachus eos utiliter administrare poterit, nec donet eos ad vitam vel ad certum terminum, nec donet eos extraneis Monachis. Omnes balivas tam in capite quam in membris, quæ per Monachos administrari possunt ad honorem, & utilitatem Ecclesie, Clericis vel Laicis Secularibus non committat, nec a Prioribus committi permittat. Quod

Abbas semper pausare debet in Dormitorio.

Ex communitate vite regulas servare.

Constitutiones nonnullas generales.

vero per Monachos administrari non potest, per condonatos idoneos administratur. Omnes tam Priores quam Claustrales intus & exterius communitatem firmiter teneant in Monasterio, in Dormitorio, in Refectorio. Nec aliquis in Refectorio sumat nisi communes cibos. Infirmeria suos redditus habeat. Infirmerius & Piscinarius Abbatie a Capitulo eligantur. De Priori Abbatie faciat Abbas secundum antiquam consuetudinem. Sigillum Capituli statuimus & præcipimus ut custodiatur sub tribus Clavibus, quarum unam habeat Abbas; duo electi in generali Capitulo & jurati alias duas custodiant. Nec aliquid in eo sigillent nisi de assensu presentis Capituli & hoc ipsum in sequenti Capitulo generali recitetur. Abbas vel Prior Abbatie cum aliquo Monacho honesto & discreto ad præceptum Abbatis singulis annis omnes semel obedientias visitet: & si quid invenerit corrigendum, corrigat, & quod correxerit, vel corrigendum reliquerit, Abbatem & Capitulum renuntiet generali. Singulis annis in generali Capitulo tam Abbas quam Balivi & Priores reddant rationem de statu & debito officiorum suorum præteriti & presentis anni, & status & debita in scriptum redigantur, & cum Sigillo Capituli custodiantur: In Capitulo sequentis anni recitanda. Nec Abbas nec aliquis de Prioribus aliquos redditus vendat vel invadit nisi ad præsentem annum. Si fecerit vel alius redditus quoquomodo acciderit, non detur vel vendatur extraneis, sed Cellario remaneat. Similiter ornamenta Sacrificæ reddantur, libri armario. Ad accusationem Secularium Clericorum vel Laicorum Monachi non condemnentur, nisi crimen sit notorium. Nec aliquis nisi præfens judicetur, vel damnetur nisi fuerit contumax. Omnes condonati in habitu, & in tonsura a Secularibus discernantur. Pueri non recipiant infra quindecim annos. Post quintum decimum annum per triennium in custodia teneantur. Nullus Monachus induatur Camisis, sed staminis tantum, nec utatur stivalibus attingentibus ultra genu.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Laterani septimo Idus Martii, Pontificatus nostri anno decimo.

Clausula.

Dat. die 9. Martii 1207. Pont. An. X.

Con.

XLVIII.

Confirmatio Bonorum, & Privilegiorum concessio Capitulo Ecclesie Sancti Aniani Aurelianensis.

Ex Balivo Episcopi.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Decano Ecclesie Sancti Aniani Aurelianensis, ejusque Fratribus tam presentibus, quam futuris canonicè substituendis in perpetuum.

Exordium.

Cum omnium Ecclesiarum attentam curam & sollicitudinem ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio gerere debeamus, de illis tamen præcipue nos oportet esse sollicitos, quæ ad jus, & proprietatem Sancte Romanæ Ecclesie specialius pertinere noscuntur, & de Apostolicæ Sedis protectione ampliori devotione confidunt, & ne quorumlibet hominum in nobis, seu etiam dignitatibus temerariis ausibus fatigentur, auctoritatis nostre suffragio eas convenit pariter communiri. Ideoque, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & ad exemplar felicis recordationis Alexandri, & Lucii Prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum præfatam Sancti Aniani Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub Beati Petri & nostra protectione suscipimus & presentis scripti privilegio communimus. Statuentes ut quascumque possessiones, quæcumque bona eadem Ecclesia in presenti iuste & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis Deo propitio poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus vocabulis exprimenda. Villam videlicet de Sentiliaco cum Ecclesia, Villam de Ruem cum Ecclesia, Villam de Tiliaco cum Ecclesia, Ecclesiam de Chalo, & Villam de Ardenajo a bonæ memoriæ A. illustris Francorum Regina vobis commutatam pro Villa de Chalo in ea libertate, ac immunitate tenendam, in qua bonæ memoriæ L. quondam Illustris Francorum Rex, quemadmodum in ejus scripto continetur authentico, eam noscitur habuisse. Medietatem quoque proventuum tam in minutis decimis, quam in oblationibus, & omnibus beneficiis vivorum & mortuorum in prædicta Ecclesia de Chalo, juxta quod vobis olim concessum est a bonæ memoriæ W. tunc Senonensi, postmodum vero Remensi Archiepiscopo Sanctæ Sabine Cardinali, Apostolicæ Sedis Legato, & in ejus scripto authentico redactum est; eo tamen tenore, quod si plures in eadem Villa Parochiales Ecclesie constructæ fuerint, in omnibus quæ ibidem surrexerint id juris habeatis, quod in prædicta Ecclesia habuisse noscimini & habere. Villam de Herbiliaco cum Ecclesia & omnibus decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam Sancti Aniani Veteris, quæ Capella vocatur, & Ecclesiam Sancti Germani infra muros Civitatis. Quicquid habetis in Villa de Centolio, & Ecclesiam Villæ ejusdem. Quicquid habetis in Villa de Fontenejo, & Ecclesiam ejusdem Villæ cum decimis, & aliis redditibus ad jus vestrum pertinentibus.

Ecclesiam hanc sub protectione recipit Sedes Apostolica.

Eique bona omnia confirmat.

Bull. Rom. Tom. III.

Aquam ligeris a muro veteris Civitatis usque ad Sanctum Lupum, & Molendina omnia quæ in eadem aqua habetis cum piscationibus suis. Quicquid habetis ultra ligerim, & in Sologne. Quicquid habetis in Gattinesio. Villam de Berziaco, cum omnibus pertinentiis suis. Quicquid habetis apud Oskuras. Quicquid habetis in foresta quæ Bolonia dicitur, & Villam de Casellis. Quicquid pertinet ad Majoriam de Jarria, & Villam de Seteis, Molendina quoque quæ in Villis vestris de novo fecistis, & illud quod in loco qui Domitiacum appellatur habetis. In prædictis vero Parochialibus Ecclesiis, scilicet de Sentiliaco, de Ruem, de Tiliaco, de Fontenejo, de Centolio, de Herbiliaco & de Chalo, quas tenetis, Presbyteros eligatis, & Episcopis presentibus: quibus si idonei fuerint, Episcopi curam animarum abque venalitate committant, ut de plebis quidem cura eis respondeant, pro rebus vero temporalibus debitis vobis obedientias & consuetam subjectionem exhibeant. In reliquis vero duabus Ecclesiis, videlicet Sancti Aniani, & Sancti Germani, & ad servitium Altaris Crucifixi Ecclesie Beati Aniani libere, & abque alicujus contradictione, & præstatione, sicut hæcenus, ita & deinceps liceat vobis substituere Sacerdotes. Liceat etiam vobis in Parochialibus Ecclesiis vestris vacantibus, uti consuetum est, & ab antiquis hæcenus temporibus observatum, Sacerdotes ponere ad succursum; qui donec conveneritis in personas idoneas, quæ institui debeant in eis, Omnipotenti Deo famulentur. Ferias præterea in duabus solemnitatibus Beati Aniani ad luminaria ejusdem Ecclesie concinnanda tam a bonæ memoriæ L. Illustris Rege Francorum quam a Johanne quondam Aurelianensi Episcopo, vobis & Ecclesie vestre concessas, & scripti sui munimine roboratas, (quemadmodum in eorum scriptis authenticis continentur, auctoritate Apostolica confirmamus. Nihilominus presentis decreto statuimus, ut duæ præbende quæ antea deputatæ fuerant officio Confratriæ, ac tertia, quam ei provida pietate postmodum addidistis, & annuales Canonicorum, quocumque modo præbende mutentur, officio permaneant Confratriæ. Vineas insuper, & omnia quæ præfata Confratriæ collata sunt vobis, & per vos ipsi Confratriæ, prout communi assensu Capituli statutum est, & scripto firmatum, Apostolicæ Sedis munimine roboramus, & constitutionem illam ratam, & inconvulsam futuris temporibus decernimus permanere. Christina vero, Oleum Sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Canonicorum, seu Clericorum vestrorum, qui ad Sacros ordines fuerint promovendi, a Dicecesano suscipietis Episcopo; Siquidem Catholicus fuerit, & gratiam Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis, & abque pecunia vel exactione aliqua voluerit exhibere. Alioquin ad quemcumque malueritis Antistitem recurratis, qui nostra fultus auctoritate, quod postulatur indulgeat. Præterea omnes libertates, seu etiam immunitates, ac regias consuetudines a Francorum Regibus vobis, & Ecclesie vestre indultas, & scripti sui munimine roboratas, auctoritate Apostolica confirmamus, & illibatas perpetuo statuimus permanere. Sancimus quoque, & presentis decreto statuimus, ut nulli Ar-

Privilegia nonnulla concessit Canonicis.

Sacramenta a Dicecesano recipienda præcipit.

Libertates omnes eis confirmat.

P 2

chic.

chiepiscopo vel Episcopo, seu cuilibet personæ commissam vobis Ecclesiam, vel vos aut Clericos Chori vestri, nisi Romano Pontifici, vel Legato ejus, aut etiam de speciali mandato Apostolicæ Sedis excommunicare, seu a divinis officiis interdiceret liceat. Visitationem vero vel procuracionem nullus ab Ecclesia vestra nisi auctoritate Apostolicæ Sedis præsumat exigere, cum ei nullo medio sit subiecta. Prohibemus insuper, ut nulli Ecclesiasticæ vel cuiuscumque ordinis personæ fas sit indebitas exactiones Ecclesiis vestris aut Capellis, vel Sacerdotibus earum imponere.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatam Ecclesiam temere perturbare &c. usque usibus omnimodis profuturæ. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate, & in præfatis Ecclesiis de Sentiliaco, de Ruem, de Tiliaco, de Fontenejo, de Centolio de Chalo, & de Herbiliaco Diocæsanorum Episcoporum canonica iustitia. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica secularive persona &c. usque subiacet ultioni. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus &c. usque in finem.

Datum Viterbii per manum Johannis Sanctæ Mariæ in Cosmedin Diaconi Cardinalis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cancellarii duodecimo Kalendas Augusti, indictione nona Incarnationis Dominicæ Anno MCCVII. Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ Tertii anno decimo.

XLIX.

Pænæ contra Paterenos, eorumque fautores statuta.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Universis fidelibus nostris per patrimonium Beati Petri Apostoli constitutus.

Ad deliminandam omnino de patrimonio Beati Petri hereticorum spurciciam, servanda in perpetuum lege sancimus, ut quicumque hæreticus, & maxime Paterenus, in eo fuerit inventus, protinus capiatur, & tradatur Seculari Curie puniendus secundum legitimas Sanctiones. Bona vero ipsius omnia publicentur, itaut de ipsis unam partem percipiat qui ceperit illum, alteram Curia que ipsum punierit, tertia vero deputetur ad constructionem murorum illius terræ ubi fuerit interceptus. Domus autem in qua hæreticus fuerit receptus funditus destruat, nec quisquam eam reedificare præsumat: Sed fiat fordim receptaculum, quæ fuit latibulum perfidorum. Credentes præterea, & defensores ac fautores eorum quarta bonorum suorum parte multentur, quæ ad usum reipublicæ deputetur, quod si vel hoc modo puniti, rursus in similem fuerint culpam prolapsi, de locis suis penitus expellantur, nec unquam revertantur ad illa, nisi de mandato Summi Pontificis, digna satisfactione præmissa. Proclamationes autem, aut appellaciones hujusmodi personarum minime audiantur, nec quisquam eis in qualibet causa respondere cogatur, sed ipsi cogantur aliis respondere. Iudices au-

tem, Advocati, & Notarii nulli eorum suum impendant officium. Alioquin eodem officio perpetuo sint privati. Clerici vero non exhibent hujusmodi pestilentibus Ecclesiastica Sacramenta, nec elemosynas aut oblationes eorum accipiant; Similiter Hospitalarii ac Templarii, & quilibet regulares. Alioquin suo priventur officio, ad quod nunquam resituantur absque indulto Sedis Apostolicæ speciali. Quicumque præterea tales, videlicet credentes, fautores, receptatores, & defensores hæreticorum præsumperint Ecclesiasticæ tradere sepulture, usque ad satisfactionem idoneam anathematis gladio feriuntur. Nullus talium admittatur ad testimonium, nec ad aliquod publicum officium, vel commune consilium assumatur. Et qui talem elegerit tanquam hæreticorum fautor prædicta pœna multetur. Statutum istud in Capitulari scribatur ad quod annuatim intrant Potestates, Consules, seu Rectores; nec unquam removeatur ex illo, ut semper jurent ipsum Statutum se firmiter servaturos. Et quicumque contempserit aut neglexerit illud servare, depositus a regimine, centum librarum pœnam incurrat solvendam cuicumque Summus Pontifex jusserit assignari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Viterbii nono Kalendas Octobris, Pontificatus nostri anno decimo.

L.

Rescindit Leges omnes in Ecclesiasticos contra Canones a Laicis latas.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Universis tam Clericis, quam Laicis in patrimonio Beati Petri Apostoli constitutis.

Cum ex officii nostri debito tenemur tam Clericis, quam Laicis paternam sollicitudine providere, ne contingat istos, aut illos injuriam perpeti, vel injuriam perpetrare, Constitutiones iniquas contra Leges & Canones a Laicis promulgatas, aut etiam promulgandas aduersus Ecclesias, seu Viros Ecclesiasticos non solum spirituali, sed etiam temporalis auctoritate damnamus penitus, & cassamus sub debito fidelitatis, & interminatione anathematis inhibentes, ne constitutiones hujusmodi nequiter observare præsumant, nos enim quicquid earum occasione contra Ecclesias vel personas Ecclesiasticas fuerit attentatum decernimus irritum, & inane, non obstante aliquo juramento, quod super earum observatione præstitum esse dicatur, cum illud, tanquam illicitum non debeat observari. Iudicibus autem, & tabellionibus inhibemus ne secundum hujusmodi constitutiones damnatas suum præsumant officium exercere, si officii sui cupiunt periculum evitare.

Datum Viterbii per manum Johannis Sanctæ Mariæ in Cosmedin Diaconi Cardinalis Sanctæ

Sacramenta eis deneganda.

Et Ecclesiastica Sepultura.

Hoc Statutum a Potestatibus, & Consulibus jurandum.

Clausula.

Dat. die 23. Septemb. An. Dom. 1207. Pont. An. X.

Heretici seculari Curie tradendi.

Quomodo puniendi.

Pœnæ contra eorum fautores &c.

Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cancellarii nono Kalendas Octobris, Incarnationis Dominicæ anno MCCVII. Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ Tertii anno decimo.

L I.

Viterbiensi Ecclesiæ in Cathedrali erectæ jus asseritur supra Centumcellensem, & Bledanensem Dioceses.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Clero, & Populo Viterbiensi.

EX Privilegio felicitis memoriæ C. Papæ Prædecessoris Nostri cognovimus evidenter quod ipse fidem, & devotionem vestram attendens, de communi fratrum suorum consilio Viterbiensē Oppidum honorabili Civitatis nomine insignivit, & Pontificalis Cathedræ dignitate donavit auctoritate statuens Apostolica, ut Viterbiensis Ecclesia cum Tuscanensi, Centumcellensi, atque Bledanensi Pontificalem obtineret deinceps dignitatem. Nos autem, qui fidem, & devotionem vestram ipsa præsentia corporali certius sumus experti, beneficium principale plenius interpretari volentes, illam Viterbiensi Sedi erga Centumcellensem, & Bledanensem Dioceses honorificentiam confirmamus, quam circa ipsas Tuscanensis Sedes dignoscitur hæctenus habuisse, cui Viterbiensis Ecclesia specialiter est unita. Statu tamen illarum Sedium Centumcellensis videlicet & Bledanensis in suo jure manente.

Nulli ergo &c. hanc paginam nostræ interpretationis, & confirmationis &c. Si quis autem &c.

Datum Viterbii quarto Idus Octobris Pontificatus Nostri Anno Decimo.

L II.

Petri Regis Aragonum cessionem pro libertate electionum Episcopaliū confirmat.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Archiepiscopis & Episcopis & aliis Ecclesiarum Prælati, & universis Clericis in Regno Aragoniæ constitutis.

SOlet annuere &c. usque impertiri. In litteris siquidem char. in C. fil. n. Petri Illustri Regis Aragonum sic de verbo ad verbum perspeximus contineri. Petrus Dei Gratia Rex Aragonum, Comes Barchinonens, & Dominus Montis Pessolani, Venerabilibus in Christo Terraconen. Archiepiscopo, & universis Episcopis, Abbatibus, ceterisque Ecclesiarum Prælati, & eorum Conventibus in Regno, & Dominio nostro constitutis æternam in Domino salutem. Regi Regum per quem Reges regnant, reverentiam debitam exhibentes, & Sponsæ ejus Sanctæ videlicet Ecclesiæ, integram libertatem conservare volentes, pessimam consuetudinem a nobis hæctenus observatam, qua electionem

Prælatorum sine nostro Consilio, & assensu procedere non permittebamus, amore Dei & Sanctæ Ecclesiæ, & pro remedio Animæ nostræ, & Parentum nostrorum relaxamus, vobisque & universis Successoribus vestris, & Conventibus in omni jurisdictione nostra constitutis liberam eligendi facultatem per nos, & per omnes Successores nostros, assensu Regiæ minime requisito in perpetuum indulgemus, hoc solum nobis, & Successoribus nostris reservantes, ut libere, & canonice electus in signum Regiæ fidelitatis nobis, & Successoribus nostris debeat præsentari. Nos igitur devotionem Regiam in Domino commendantes, & approbantes in hac parte Statutum ipsius illud auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communitus.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Corneti tertio Kal. Novembris, Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ Tertii Anno Decimo.

L III.

Indicatur Anniversaria Statio in Ecclesia Sancti Spiritus in Saxia cum Indulgentiarum, & Privilegiorum concessione.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Rectori & Fratribus Hospitalis Sancti Spiritus in Saxia.

AD commemorandas nuptias salutaris, que in conversione peccatoris moraliter celebrantur inter spiritum hominis, & gratiam Conditoris, ex quibus affectus, & actiones tanquam filii, ac filie generantur, Dominica prima post octavas Epiphaniæ, quando illud legitur Evangelium quod Jesus cum Discipulis suis in Cana Galilee, ubi Mater ipsius erat, invitatus ad Nuptias, Aquam convertit in Vinum, solemnem apud Hospitale vestrum institutum Stationem, in quo vos ex institutione nostra divino estis obsequio mancipati, ea potissimum ratione, quod in illis Nuptiis sex hydræ secundum purificationem Judæorum fuisse narratur. Et quidem in hoc Hospitali, tanquam in Cana Galilee loco videlicet ubi zelus est transmigrationis de vitis ad virtutes, posite sunt sex hydræ, id est, sex opera misericordie instituta, quæ sunt pascere esurientem, potare sitientem, colligere hospitem, vestire nudum, visitare infirmum, & incarceratum adire, apud purificationem utique Judæorum, ut per illa videlicet contentes a vitis expientur. Istæ vero sex hydræ usque ad summum implentur, quando illa sex opera misericordie ad perfectum usque geruntur; & ex Aqua fit Vinum, cum ex merito Elemosynæ vis accenditur caritatis. Quia vero Jesus cum Discipulis suis ad has Nuptias in Cana Galilee, ubi Mater ejus erat, legitur invitatus, idcirco rationabiliter instituitur, ut effigies Jesu Christi a Beati

Ratum habetur.

Clausula.

Dat. die 30. Octob. 1207. Pont. An. X.

Ibid. Epist. 179.

Statio Apud S. Spiritum in Saxia.

Hujus Hospitalis dignitas.

1208.
Effigies Christi
in Varicano
hic transfe-
renda.

Elemosina ei
ab Innocentio
tributa.

Pontifex hinc
interit Sta-
tioni cum
Cardinalibus.

De hac pia
institutione
servanda.

Dat. die 3.
Januar. 1208.
Pont. An. X.

a Beati Petri Basilica per eisdem Canonicos ad dictum Hospitale ubi memoria Gloriosissimi Matris eius recolitur, infra caplam ex auro, & argento, & lapidibus pretiosis ad hoc specialiter fabricatam venerabiliter deportetur, fidelibus populis, qui ad has Nuptias celebrandas devote convenerint desiderabiliter ostendenda. Ut autem nos, qui Domino revelante venerandum aliis aperuimus Sacramentum, eo etiam inspirante imitandum aliis praebeamus exemplum; Concedimus, statimus, & iubemus, ut pro mille pauperibus extrinsecus adventantibus, & trecentis personis intus degentibus decem & septem librae usualis monetae, ut singuli accipiant tres denarios, unum pro Pane, alterum pro Vino, aliumque pro Carne, ab Elemosynario Summi Pontificis annuatim vobis in perpetuum tribuantur, & Canonicis supradictis, qui praescriptam effigiem Salvatoris processionaliter deportabunt, singulis duodecim nummi, & Cereus unius librae, qui deferatur accensus, de oblationibus Confessionis Beati Petri praestentur. Quia vero non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo quod procedit ex ore Dei, debet huic Stationi Romanus Pontifex cum suis Cardinalibus interesse, ut & Missarum Solemnia ibi celebret, & exhortatorium faciat de hac celebritate Sermonem, neve fidelis populus famelicus ab his Nuptiis revertatur, praeter materiam, & doctrinalem, spiritualem quoque sibi cibum impendat, remissionem unius anni de injunctis sibi poenitentibus indulgendo. Monemus igitur, & obsecramus Successores nostros per Jesum Christum, qui venturus est iudicare vivos & mortuos, ut hanc institutionem, quae ipso teste, de pietatis fonte processit, faciant inviolabiliter observari, sub aeternitate divini iudicii prohibentes, ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam nostrae concessionis, & iussionis infringere &c. Si quis autem &c.

Datum Romae apud Sanctum Petrum tertio nonas Januarii Pontificatus Nostri Anno Decimo.

LIV.

Confirmantur privilegia Ecclesiae Trecenti concessa per Regem Francorum.

Ex Baluz.
Epist. 116.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei Herveo Trecenti Episcopo.

Soleat annuere &c. ex litteris siquidem fraternitatis tuae intelleximus evidenter quod licet inter te, ac charissimum in Christo filium nostrum Philippum Francorum Regem Illustris occasione quorundam Archidiaconatum, & Praebendarum, quas quibusdam Clericis idem Rex Ecclesia tua vacante concesserat, emerferit scrupulus quaestionis, eodem Rege firmiter asserente donationes Praebendarum ad se, ipsa Ecclesia vacante, spectare, idem tamen Rex postmodum jus tuum, & libertatem Ecclesiae recognoscens Regia benignitate concessit, ut Archidiaconatus, Praebendae, ac alia Beneficia, quae ibidem vacare contigerit Ecclesia ipsa Pastoris officio destituta, donationi substituendi

Philippus Rex
benefic. colla-
tiones Episco-
po restituit.

Pontificis de cetero reserventur, statuens nihilominus, ut de Beneficiis, quae nuper Sede vacante concesserat tuam faceres voluntatem libere proficendo se in ipsis nihil juris penitus habuisse. Possessiones insuper, & quaedam aliam tibi, quam tuis Successoribus ibidem Rex auctoritate Regia confirmavit; sicut haec omnia in privilegio praefati Regis plenius perspeximus contineri. Cujus tenorem de verbo ad verbum praesentibus litteris duximus inferendum.

In Nomine Sanctae, & individuae Trinitatis. Amen. Philippus Dei Gratia Rex Francorum. Noverint universi praesentes pariter & futuri quod charissimus quondam genitor noster Ludovicus Matthaeo tunc temporis Trecenti Episcopo ejusque Successoribus, quae subter annexa sunt in perpetuum concessit, & confirmavit, videlicet Villam, quae dicitur Sanctus Leo cum appendiciis suis, & quicquid juris idem Episcopus habebat in Villa, quae dicitur Avenz, quicquid juris habebat in Villa quae dicitur Lanes, quicquid juris habebat in Villa, quae dicitur Angularia, & Insulam, quae juxta eam sita est in Flumine Alba: Villam, quae dicitur Aquis cum appendiciis suis, in ea libertate, quae ipsi Trecenti Episcopo a Dominis de Villa Mauri concessa est, videlicet ut cum Trecentem Ecclesiam suo Antistite vacare contigerit, Domini Villae Mauri, vel Ministri eorum de rebus Episcopi, vel suorum hominum jurisdictionis ejusdem Villae nihil accipiant, sed usibus, & dispositioni ejus, qui illic fuerit subrogandus Antistes in sua incolumitate omnia conserventur. Quicquid etiam idem Episcopus habebat in Villa, quae dicitur Gomerium, & in Villa nuncupata Summus Mons, cum jure, & libertate quam in eisdem locis habuerunt Antecessores sui. Praeterea libertatem sibi, & Ecclesiae suae a bonae memoriae Comite Hugone concessam scilicet, ut qui ab eodem Episcopo servientes aliquod publicum officium obtinuerint, ab omni justitia, & exactione Comitum Trecentium, ac suorum ministerialium, quam diu officium ipsum habuerint, liberi sint, & immunes. Adjecit etiam bonae memoriae supradictus genitor noster, ut Dominus Episcopales, & Curtes cum omnibus in eis contentis in obitu Episcoporum illam libertatem obtineant, quam Comes Henricus ei concessisset, & confirmasse dignoscitur. Ad haec, unum modicum frumenti quem idem Comes Henricus ei de Molendinis, quae sub Turra sita sunt pro Homnibus apud Curtes Insulae habitantibus dedit in Vigilia omnium Sanctorum annuatim perfolvendum, & unum sextarium frumenti in novis Molendinis juxta Ecclesiam Sancti Quirini pro censu quem debet Paganus de Tuso. Furnum quoque in Burgo Episcopi in ea integritate libertatis quam ei memoratus Comes Henricus concessit, & scripto suo roboravit. Centum etiam solidos quos idem Comes Henricus dedit Matriculariis Ecclesiae Sancti Petri in Theloneo suo Trecenti singulis annis perfolvendos. Grangiam quoque Villae Cestini cum appendiciis suis, quae acquisivit, & acquirere possit. Praeterea honorem de Meriaco cum Casamentis, Terris cultis, & incultis, fluvii, aquis, aquarumve decursibus, pratis, pascuis, & nemoribus. Servis, & Ancillis, sicut Antecessores ejus ab ipso genitore nostro

Ejusdem Re-
gis Diploma.

Bona Trecenti
Ecclesiae da-
ta.

Exemptio a
subjectione
Comitis Tre-
centi.

Aliae conces-
siones.

L.V.

Censurae contra interfectores Petri de Castro Novo, qui fuerat delegatus a Sede Apostolica in Provinciam contra Albigeneses: deque modo servando contra eosdem hereticos.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei Narbonensi, Arelateni, Ebredunensi, Aquis, & Viennensi Archiepiscopo, eorumque Suffraganeis.

Ex Baluz.
Raynald.

Nos ejus tangeret increpatio, qui per hominis pigri Agram & Vincam Viri stulti pertransiens, quod totam urticae repleverint exprobravit, primo quasi mane nostrae promotionis, ac deinde per ordinem Evangelicae vicis exivimus, ut in dominicam vineam nostrae culturae commissam operarios mitteremus. Attendentes ergo jam dudum quod in Provincia nimis creverant plantaria vitiorum, ne spuria vitulamina radices mitterent altiores, Viro illic idoneo destinavimus, qui de Vineam Domini Sabaoth avellerent inutilia & utilia propagarent, capientes Vulpeculas quae moliantur ipsam Vineam demoliri. Ipsi vero profecti repererunt ibi, secundum Apostoli verbum, homines pestilentes, qui doctrinam, sanam minime subinebant, sed ad sua potius desideria Magistros coaccervabant erroris. Propter quod nuntios veritatis suis esse contrarios operibus arbitrati, usque adeo saevierunt in illos, ut ipsos proculdubio videatur praenuntia Salvatoris conquestio tetigisse dicentis: Ecce ego mitto ad vos Sapientes & Scribas, & ex eis occidetis &c. Sane rem audivimus detestabilem & in communem luctum generalis Ecclesiae deducendam, quod cum sanctae memoriae frater Petrus de Castro Novo Monachus & Sacerdos, Vir inter Viros utique virtuosos vita, scientia, & fama praeclearus, ad evangelizandum pacem & astringendam fidem in eandem Provinciam & a nobis cum aliis destinatus, in commisso sibi ministerio laudabiliter proficisset & proficere non cessaret, quippe qui plene in Schola Christi didicerat quod doceret, & cum qui secundum doctrinam est fidelem obtinendo sermonem, in sana poterat exhortari doctrina & contradicentes revincere, paratos semper omni poscenti reddere rationem, utpote Vir in fide Catholicus, in lege peritus, & in sermone facundus, concitavit adversus eum Diabolus Ministrum suum Comitem Tolosanum, qui cum pro multis & magnis excessibus, quos in Ecclesiam commiserat & in Deum, saepe censuram Ecclesiasticam incurrisset, & saepe, sicut homo veripellis & callidus, lubricus & inconstans, plenitudine simulata fuerit absolutus, tandem odium continere non prevalens quod conceperat contra ipsum ex eo quod non erat in ejus ore verbum Domini alligatum ad faciendam vindictam in nationibus & increpationes in populis, ac eo fortius in eodem quo magis pro majoribus erat ipse facinoribus increpandus tam eum, quam Collegam ipsius Apostolicae Sedis Legatos ad Villam Sancti Agidii convocavit, promittens super cunctis quibus impetebatur Capitulis satisfactionem plenariam exhibere. Cum autem convenientibus illis in Villa praedicta praefatus Comes salu-

Proemium

Albigenes
gradantur in
Provincia.

Illic a Ponti-
fice missus Pe-
trus de Ca-
stro Novo.

Comitis To-
losani fraude
deceptus.

nostro, & suis Antecessoribus habuerunt. Casamenta etiam quae Domini de Triagnello Castrum videlicet de Venefiaco, cum aliis, quae ab Ecclesia Trecenti habent. Casamenta etiam, quae Guido de Domiperra, & Hugo de Plancco haecenus ab Ecclesia Trecenti tenuerunt, Casamenta etiam, quae Vice-Comes Senonensis, & Dominus de Chascenejo apud Molendinum Leonis tenent. Casamentum quod Odo de Avelajo ab Ecclesia Trecenti tenet. Nihilominus etiam Casamentum quod Vice Comes Sancti Florentini ab Ecclesia Trecenti habet, cum aliis omnibus, quae haecenus Ecclesia Trecenti habuisse dignoscitur. Nos igitur praedicta omnia sicut in privilegio patris nostri continentur confirmamus. Praeterea de donatione Praebendarum, quae vacarunt in Ecclesia Beati Petri Trecenti, Vacante Sede illa, quia non inveniebamus aliquem qui vidisset quod nos eas dedissemus, aut quod genitor noster pia recordationis Rex Ludovicus ipsas tempore Vacantis Sedis vacantes dedisset, & quia etiam ex assertione plurium audivimus quod Praebendae, Archidiaconatus, & alia Beneficia tempore illo vacantia futuro reservarentur Episcopo Trecenti ad conferendum quibus vellet, concedimus dilecto nostro Herveo Trecenti Episcopo, ut ea conferat, & donationem illorum habeat tam ipse, quam Successores ejus Episcopi Trecenti. Concedimus autem eidem Episcopo, ut de donationibus quas super his fecimus, suam faciat voluntatem, utpote qui nihil juris in hujusmodi donationibus habeamus. Ut autem praedicta omnia perpetuum robur obtineant, Sigilli nostri auctoritate, & Regii nominis characteris inferius annotato praesentem paginam confirmamus.

Actum apud Sanctum Germanum in Loja Anno Incarnationis Domini millesimo ducentesimo septimo, astantibus in Palatio Nostro quorum omnia supposita sunt & signa. Dapifero nullo. S. Guidonis Buticularii. S. Matthaei Camerarii. S. Droconis Constabularii. Datum Vacante Cancellaria.

Nos igitur devotionem Regiam propter hoc in Domino commendantes, & tam concessionem, quam Constitutionem, & confirmationem approbantes ipsius, eadem auctoritate Apostolica confirmamus, & praesentis scripti paginam communimus.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae Concessionis, Constitutionis, & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Laterani septimo Idus Februarii Anno millesimo ducentesimo septimo, Pontificatus vero Domini Innocentii Papae Tertii Anno Decimo.

Dat. die 8.
Februarii An-
no Do. 1208.
Pont. An. X.

Hae omnia
confirm. Pon-
tificis.

Delegat. Ap-
stolica Comites
parat infidias.

taria monita sibi facta modo velut verax & facili-
s, promitteret se facturum, & modo velut fal-
lax & durus ea prout efficere recusaret, vol-
lentibus illis demum ab eadem Villa recedere
mortem est publice comminatus, dicens quod
quocumque vel per terram diverterent vel per
aquam, vigilantem coram observaret egressum;
& confestim factis dicta complices complices
suos ad exquisitas infidias destinavit. Cumque
nec ad preces dilecti filii Abbatis Sancti Agidii,
nec ad instantiam Consulium & Burgenfium fu-
roris sui mitigari velantia potuisset, ipsi eos invito
Comite nimiumque dolente cum armata manus
præsidio prope Ripam Rhodani deduxerunt ubi
nocte quieverunt instante, quibusdam ejusdem
Comitis Satellitibus ipsis prorsus ignotis hospi-
tantibus cum eisdem, qui sicut apparuit in esse-
tu sanguinem inquirebant ipsorum. In crasti-
num itaque mane facta, & Missa celebrata de-
more, cum innocui Christi milites ad transitum
fluminis se pararent, unus de prædictis Sathane
Satellitibus lanceam suam vibrans, prænomina-
tum Petrum supra Christum petram immobili
firmitate fundatum, tantæ proditiōis incautum,
inter Costas posterius vulneravit, qui pius in
impium respiciens percussorem, & Christi Ma-
gistri sui cum Beato Stephano secutus exem-
plum, dixit ad ipsum, Deus tibi dimittat, quia
ego dimitto, pietatis & patientiæ tantæ verbum
sæpius repetendo. Deinde sic transfusus, acerbi-
tatem illati vulneris spe Calestium est oblitus,
& in instanti suæ pretiosæ mortis articulo cum
ministerii sui sociis quæ fidem promoverint, &
pacem non desinens ordinare, post multas de-
mum orationes in Christo feliciter obdormivit.
Qui profecto cum ob fidem & pacem, quibus
nulla profus est causa laudabilior ad martyrium
sanguinem suum fuderit, claris jam, ut credi-
mus, miraculis coruscasset, nisi hoc illorum in-
crudelitas impediret, de quorum similibus in
Evangelio legitur quod Jesus non faciebat ibi
virtutes multas propter incredulitatem eorum:
quia quamquam linguæ non fidelibus sed infide-
libus sint in signum, Salvator tamen præsentatus
Herodi, qui teste Luca valde gavisus est viso
ipso, pro eo quod signum aliquod videre fieri ab
ipso sperabat, & facere dedignatus est signum
& reddere interroganti responsum, sciens quod
in operatione signorum non credulitatis indu-
ctio, sed vanitatis illum admiratio delectabat.
Licet autem illa prava & perversa generatio non
sit digna, ut tam cito, sicut forsitan ipsa querit,
de suo sibi Martyre detur signum, expedisse ta-
men credimus ei, ut unus iste pro ipsa, ne tota
pereat, moreretur, quæ contagio hæreticæ pra-
vitatibus infecta per interpellantem occisi sangui-
nem a suo melius revocetur errore, quam vivus
eam potuerit revocare. Hoc est enim vetus arti-
fificium Jesu Christi, hoc miraculosum inge-
nium Salvatoris, ut cum in suis victus esse pu-
tatur, tunc vincat fortius in eisdem, & ea vir-
tute qua ipse mortem moriendo destruxit, a su-
peratis interdum famulis suis superatores eorum
faciat superari. Nisi enim granum frumenti ca-
dens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum
manet: cum autem mortuum fuerit, plurimum
fructum affert. Sperantes igitur quod de morte
hujus fecundissimi grani multus sit fructus in
Christi Ecclesia proventurus, cum profecto sit

Ab ejus Satel-
litibus occisus
Petrus de Ca-
stro Novo.

licere, salvo jure Domini principalis non solum
persequi personam ejusdem, verum etiam occu-
pare ac detinere terram ipsius, illo præsertim
obtentu, quod ab hæresi per suam prudentiam
fortiter expietur, qua per illius nequitiam fuit
hactenus turpiter maculata: quia dignum est,
ut manus omnium contra ipsum insurgant cujus
manus extitit contra omnes. Quod si nec sic
vexatio sibi dederit intellectum, manus nostras
in eum curabimus fortius aggravare. Si quan-
do vero satisfactionem promiserit exhibere,
procul dubio ipsum hæc penitentiæ suæ signa
præmittere oportebit, ut de toto penitus posse
suo depellat pravitatis hæreticæ sectatores, & se
paci fatagat conciliare fraternæ, cum principa-
liter propter culpam quam in utroque noscitur
commisisse, in eum Ecclesiastica fuerit prolata
censura: quamquam si suas Dominus iniquita-
tes voluerit observare, vix possit congrue satis-
facere, non tantummodo pro seipso, sed pro
alia multitudine quam in laqueum damnationis
induxit. Quia vero secundum sententiam veri-
tatis timendi non sunt qui corpus occidunt, sed
qui potest corpus & animam mittere in gehennam,
confidimus & speramus in eo, qui ut a fide-
libus suis timorem mortis auferret, mortuus die
tertia resurrexit, quod præfati hominis Dei mors
Venerabili Fratri nostro Conferentis Episco-
po, & dilecto filio Abbati Cisterciensi Apostoli-
cæ Sedis Legatis, aliisque Orthodoxæ Fidei fe-
liciter moribus non solum timorem non inculcet,
sed accendat amorem, ut ejus exemplo qui vi-
tam æternam temporali morte feliciter est mer-
catus, animas suas in tam glorioso certamine,
si necesse fuerit, pro Christo ponere non formi-
dent. Unde consilium & monemus preces præ-
ceptis & præcepta precibus inculcantes, quate-
nus legatorum ipsorum salubribus monitis &
mandatis efficaciter intendentes, tamquam stre-
nui commilitones assistatis eisdem in omnibus
quæ propter hoc vobis duxerint injungenda.
Scientes quod sententiam quam ipsi, non solum
in rebelles, sed etiam in desides, promulgave-
rint, nos ratam haberi præcipimus & inviolabi-
liter observari.
Datum Laterani octavo Idus Martii, Pon-
tificatus vero Domini Innocentii Papæ Tertii
anno undecimo.

Comitem...
ejusque fauto-
ros in hoc se-
lere excom-
municari man-
dat.

Premia vero
eis promittun-
da, qui contra
hæreticos in-
surrexerint.

Que ab eo
penitentiæ si-
gna danda,
hæc, ut absol-
vatur.

De obedien-
tia, & auxilio
Legatis Apo-
stolicis dando.

Dat. die 8.
Martii 1208.
Pont. An. XI.

Ex Baluz.
lib. XI. Epist.
66.

Subditos vero
Comitis a ju-
ramento fide-
litatis absol-
vendos.

licere, salvo jure Domini principalis non solum
persequi personam ejusdem, verum etiam occu-
pare ac detinere terram ipsius, illo præsertim
obtentu, quod ab hæresi per suam prudentiam
fortiter expietur, qua per illius nequitiam fuit
hactenus turpiter maculata: quia dignum est,
ut manus omnium contra ipsum insurgant cujus
manus extitit contra omnes. Quod si nec sic
vexatio sibi dederit intellectum, manus nostras
in eum curabimus fortius aggravare. Si quan-
do vero satisfactionem promiserit exhibere,
procul dubio ipsum hæc penitentiæ suæ signa
præmittere oportebit, ut de toto penitus posse
suo depellat pravitatis hæreticæ sectatores, & se
paci fatagat conciliare fraternæ, cum principa-
liter propter culpam quam in utroque noscitur
commisisse, in eum Ecclesiastica fuerit prolata
censura: quamquam si suas Dominus iniquita-
tes voluerit observare, vix possit congrue satis-
facere, non tantummodo pro seipso, sed pro
alia multitudine quam in laqueum damnationis
induxit. Quia vero secundum sententiam veri-
tatis timendi non sunt qui corpus occidunt, sed
qui potest corpus & animam mittere in gehennam,
confidimus & speramus in eo, qui ut a fide-
libus suis timorem mortis auferret, mortuus die
tertia resurrexit, quod præfati hominis Dei mors
Venerabili Fratri nostro Conferentis Episco-
po, & dilecto filio Abbati Cisterciensi Apostoli-
cæ Sedis Legatis, aliisque Orthodoxæ Fidei fe-
liciter moribus non solum timorem non inculcet,
sed accendat amorem, ut ejus exemplo qui vi-
tam æternam temporali morte feliciter est mer-
catus, animas suas in tam glorioso certamine,
si necesse fuerit, pro Christo ponere non formi-
dent. Unde consilium & monemus preces præ-
ceptis & præcepta precibus inculcantes, quate-
nus legatorum ipsorum salubribus monitis &
mandatis efficaciter intendentes, tamquam stre-
nui commilitones assistatis eisdem in omnibus
quæ propter hoc vobis duxerint injungenda.
Scientes quod sententiam quam ipsi, non solum
in rebelles, sed etiam in desides, promulgave-
rint, nos ratam haberi præcipimus & inviolabi-
liter observari.
Datum Laterani octavo Idus Martii, Pon-
tificatus vero Domini Innocentii Papæ Tertii
anno undecimo.

Rogeri usque ad obitum Willelmi Regum Sici-
liæ habuistis vobis paterna benignitate concedi-
mus, & auctoritate Apostolica confirmamus,
ut illis licenter utamini fidem nobis integram
observando.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
paginam nostræ concessionis, & confirmatio-
nis &c Si quis autem &c.

Datum Laterani Duodecimo Kalendas
Maji Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ
Tertii Anno undecimo.

Dat. die 18.
April. 1208.
Pont. An. XI.

L VII.

Approbat concordiam quamdam inter Salzbur-
gensem Archiepiscopum, & Capitulum Gur-
genfem inam super modo eligendi Episcopum
Gurgenfem.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei.
Decano, & Canonicis Gurgenfibus.

Ibid. Epist.
99.

Turbulentissimam questionem, & plu-
rimam intricatam super electione
Pontificis in vestra Ecclesia faciendâ inter vos,
& Salzburgensem Ecclesiam temporibus bonæ
memoriæ Alexandri, & Lucii Prædecessorum
nostrorum non sine magnis expensis, & gravibus
laboribus agitatum nostris quoque temporibus
contigit suscitari, parte vestra firmiter asseren-
te, quod libertas eligendi vobis Pontificem ad
vos tam de jure communi, quam antiqua con-
suetudine, ac speciali privilegio competeat. Un-
de procurator vester postulavit a nobis, ut face-
remus vos pacifica libertatis ipsius possessione
gaudere, partem alteram compellendo a vestra
super hoc indebita molestatione cessare. Cui
cum ex altera parte quedam objiceretur senten-
tia, quæ super hoc pro Salzburgenfi dicebatur
Ecclesia promulgata, idem procurator asseruit
nullam penitus super hoc sententiam fuisse pro-
laram. Verum exhibitis nobis quibusdam litteris
bonæ memoriæ Frisingensis Episcopi, & Abbatis
Sanctæ Crucis, quæ videbantur latam ab ipsis
dictam sententiam continere, idem proposuit
subsequenter, quod cum dicti Episcopus, & Ab-
bas non fuerint ordinarii Judices, nec constaret
quod fuerint arbitri communiter electi a parti-
bus, vel Judices a Sede Apostolica delegati, quod
statuerant, robur habere non poterat firmitatis,
contendens vos hactenus libere vobis Pontificem
elegisse. Quem usum sufficienter se asseruit pro-
baturum. Cumque fuisset ei ex adverso respon-
sum prædictos Judices ex delegatione jam dicti
Alexandri Papæ Tertii prædecessoris nostri ha-
buisset auctoritatem negotium terminandi super
eligendi usu, & commissione ipsa Venerabilibus
Fratribus nostris Brixinensi, Frisingensi, &
Tergestino Episcopis receptionem testium quos
alterutra partium vellet producere duximus
committendam. Partibus autem postea in nostra
præsentia constitutis, & attestaciones super illis
duobus articulis offerentibus nobis clausas, pro-
curator vester fuit in judicio protestatus quod
non crederet super hoc sententiam latam fuisse,
& si forte fuisset lata, per metum utique fuerat
contra vestram Ecclesiam judicatum, quem ad
nos

Capitulum Gur-
genfem ad iudica-
ndum sibi perit
Episcopi sui
electionem.

Rationes ex
parte Salzbur-
gen. Archie-
piscopi pro-
ductæ.

Utriusque par-
tis momenta
examini su-
bjecta.

L VI.

Civibus Soranis libertates, & antiquas
confirmat laudabiles consuetudines.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei.
Civibus Soranis.

Ad ubera Sacrosanctæ Romanæ Eccle-
siæ Matris vestre tamquam devo-
ti filii recurrentes, ipsius vos decet dulci lacte
nutriri, ut qui hactenus, novercante fortuna,
onus portastis indebitæ servitutis, nunc opitu-
lante gratia solamen inveniatis solite libertatis.
Eapropter dilecti in Domino filii, vestris justis
postulationibus grato concurrentes assensu, ra-
tionabiles libertates, bonos usus, & consuetudi-
nes approbatas, quas a tempore Illustris Regis
Bull. Rom. Tom. III.

Q

Dies Archiepiscopo dicta.

Ad Sedem Apostolicam accedit.

Alia ratione.

nos secreto vocavimus, & de metus inquisivimus qualitate. Sed cum nobis metum hujusmodi expressisset qui sufficienter probatus minime videbatur auferre adminiculum parti vestre, ac se nolle probare alium fateretur, postulans inducias ad metum quem expresserat comprobandum, nos ad concordiam intendentes tam sibi, quam Procuratori partis alterius consulimus, ut adventum Venerabilis Fratris nostri Salzburgerensis Archiepiscopi expectarent, qui venturus tunc temporis ad Sedem Apostolicam sperabatur. Qui cum nequaquam venisset diutius expectatus, & quidam ex vobis interim ad vestram Ecclesiam accessissent, secum quosdam testes redeuntes duxerunt, per quos alium metum, scilicet quod per Comitem Palatinum, & Germanos Salzburgerensis Archiepiscopi, qui tunc erat compulsi fuerant contra se Gurgenfes Canonici confiteri, predictus probare voluit procurator, tunc demum confitens sententiam latam fuisse, proponens quod cum in iure civili habeatur expressum, quia quod i vi metulve causa gestum est, Prator nullo tempore ratam habeat, nec illo tempore rata debet haberi sententia, que occasione metus lata fuerat a iudicibus memoratis, ad hoc idem proponendum quam alias rationes inducens. Idem praterea Procurator obtulit juramentum quod de novo in suam notitiam devenerat talis metus. Quare audiri debebat illa consimili ratione, quod si quisquam tempore contradicli matrimonii presens fuit, nec tunc aliquid proposuit contra ipsum, & illud velit processu temporis accusare, ac consanguinitatem inter contrahentes existere juraverit se postea didicisse, auditur accusans. Item ex variatione hujusmodi proponebat vestram Ecclesiam non debere periculum sustinere, quia nonnunquam Prator variantem admittit, nec mutantis consilium aspernatur. Ad hoc proposuit pars adversa quod bonae memoriae G. Salzburgerensis Archiepiscopus de conniventia, & consensu tam Apostolicae Sedis, quam Imperatoriae Celsitudinis in quadam parte suae Diocesis Gurgensem Episcopatum creavit, constituens, ut Gurgenfis Episcopus tam in spiritualibus, quam etiam temporalibus Salzburgerensis Archiepiscopi perpetuus foret Vicarius. Unde cum electio Vicarii, sicut & Vice-Dominii, ad eum solummodo de jure pertineat, cuius Vicarius efficitur, aut etiam Vice-Dominus, profecto Gurgensem Episcopum asserere ratione Patronatus, & Vicariae Salzburgerensi fore Archiepiscopo eligendam, adjiciens quod procurator ipse audiri aliquatenus non debebat multiplici ratione, tum quia confessus fuerat quod metum, alium proponere non volebat, tum quia cum a principio latam sententiam negavisset, per fraudem postmodum contrarium esse confessus, tum etiam quia confessus fuerat vos Salzburgerensi Archiepiscopo in talibus obedientiam prestasse post sententiam memoratam, per que presumebatur vos eandem sententiam approbare. Proposuit insuper quod postquam vos praefato Lucio Tertio Praedecessori nostro de ipsa sententia quae rationem obtulistis, ab eo fuit eadem sententia confirmata quodque vos sponte per multos annos sententiae parvultis eidem. Quas rationes pars vestra responsionibus diversis elidens adiunxit, quod post translationem Archiepiscopi memorati ad

Ecclesiam Maguntinam Ecclesia vestra supradicto Praedecessori Nostro Lucio Papa, quando potuit reclamare, super violentia exposuit quaestionem: Sed ipse, sicut in privilegio quod super electione, institutione, ac consecratione Gurgenfis Episcopi Felicis recordationis Alexander Papa Secundus dicebatur Salzburgerensi Ecclesiae concessisse, ita & in Sententia circumventus asserens se diligenter examinasse, ac verum illud privilegium invenisse, quod nos falsum, vel falsatum reperimus manifeste, eam vobis absentibus confirmavit. Nos autem iis, & aliis intellectis, quae coram nobis partes multipliciter allegarunt, interloquendo concessimus, ut procurator vester probandi metum illum facultatem haberet, praestito juramento se illum postea didicisse: Sicque testes produxit quos per dilectos filios nostros Leonem Tit. Sanctae Crucis Presbyterum, & Gualam Sanctae Mariae in Porticu Diaconum Cardinales examinari mandavimus, & eorum depositiones conscribi. Ceterum quia praedicti Archiepiscopi Procurator tam super hoc, quam super eo quod vos asserit spontanea voluntate sententiae paruisse, necnon etiam quod tam metu, quam aliis coram sepe dicto Lucio Papa in iudicio allegatis idem praedecessor noster per privilegii paginam praefatam sententiam confirmavit: testes in vestris partibus producere intendebat, praefato Episcopo Brixinensi, & Aquilegenfi Praeposito, & Scholastico Augustensi dedimus in mandatis, ut testes quos utralibet pars super praemissis articulis, & super transactione, quae post tempus sententiae dicebatur facta fuisse, aut in personas testium duceret producendos recipere procurarent, & attestaciones redactas in scriptis nobis similiter transmittentes, praesigerent tam vobis, quam parti adversae terminum competentem quo vos nostro representaretis conspectui sententiam recepturi, nisi forsitan interim ad amicabilem concordiam venire possitis, quam utriusque parti credebamus plurimum expedire. Qui juxta mandati nostri tenorem recipientes testes utrinque producos, cum inclinare vos ad compositionem amicabilem nequivissent, Procuratores vestros, & Partis adversae cum attestacionibus, & scriptis authenticis sub sigillis propriis fideliter consignatis ad nostram praesentiam remiserunt. Quibus postmodum in nostra praesentia constitutis, nos universis attestacionibus publicatis, & tam eis, quam scriptis authenticis utriusque partis diligenter inspectis, & intellectis attente, quaecunque procuratores ipsi proponere curaverunt, apud eodem pro amabili concordia, ad quam ab ipso litis exordio, vos & partem alteram induxisset dinoscimus, institimus diligenter. Quibus nostris acquiescentibus monitis, Praepositus Ecclesiae vestrae, ac Magister G. vestras exhibuerunt litteras coram nobis; per quas constabat eosdem a vobis recepisse mandatum, non solum agendi, & respondendi, sed etiam componendi, Magister quoque Marcualdus, & R. Salzburgerensis Archiepiscopi Procuratores, et si litteras Archiepiscopi non exhibuerint per quas probarent supra concordia faciendam recepisse mandatum, in Consistorio tamen publice juraverunt, quod super hoc mandatum ab Archiepiscopo memorato receperant juxta formam sibi ab Archiepiscopo eodem expressam nobisque innotatam ab

Causa delegata.

LVIII.

Decernit Caput, & Magisterium Ordinis Sancti Spiritus in Urbe Roma esse debere.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Fratribus Hospitalium Sancti Spiritus apud Urbem, & Montem Pessulanum Domino famulantibus.

Ibid. Epist. 104.

Causa huius Constitutionis.

Magisterium Ordinis Romae esse debet.

Rektor 1041 Montem Pessulanum eligendus de consensu Magistri Romae residentis.

Clausula.

Dat. die 10. Junii 1208. Pont. An. XI.

Iussu PP. compositione inter partes.

Ejus observantia injungitur Salzburgerensi.

Confirmatur ab Innocentio.

Clausula.

Datum die 7. Junii 1208. Pont. An. XI.

ab ipsis, & quod praefatus Archiepiscopus mandatum ipsum, eis scientibus ab eis nullatenus revocaret, quodque ipsi darent fideliter operam efficacem, ut compositionem faciendam a nobis idem Archiepiscopus observaret. Nos igitur postmodum deliberato cum fratribus nostris consilio, attendentes tam vobis, quam adversae parti multipliciter expedire controversiam ipsam concordia potius quam iudicio terminari, compositionem hujusmodi de partium convenientia inter vos duximus faciendam, ut Episcopo vestro defuncto, Salzburgerensis Archiepiscopo vocatus a vobis ad Ecclesiam Gurgensem accedat, & tres personas, unam videlicet de gremio ejusdem Ecclesiae, quam utiliorem bonae fidei crediderit tam ad regimen Praefulatus, quam etiam officium Vicariae, & duas extraneas, vobis denominare procuret, vos vero seorsum super denominatis vobis personis diligenti deliberatione tractetis, & vobis tandem, ac eodem Archiepiscopo in Capitulo residentibus, is ex denominatis personis ab Archiepiscopo primum in Episcopum, & Vicarium, & consequenter a vobis in Episcopum eligatur, in quem omnes, vel saltem major pars vestrum penitus consenserint, ac postmodum electione ipsa per Decanum, vel Praepositum, seu quemlibet alium Ecclesiae vestrae Canonicum ad hoc a Capitulo deputatum solemniter publicata electum ipsum Salzburgerensi Episcopo, utpote Metropolitanum vestro, praesentare curetis, ab eodem confirmationis beneficium recepturum, cum Metropolitanus ipse sine difficultate qualibet tam confirmationis, quam consecrationis munus gratanter impendat. Ne vero cujusquam machinationis astutia hoc aliquid in Ecclesia vestra dispendium attentetur, auctoritate Omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ex parte quoque Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra, excommunicationis sententiam interponimus, quam Salzburgerensis Archiepiscopus, qui pro tempore fuerit, incurrat si quando de gremio Ecclesiae vestrae quemquam denominare praesumpserit, nisi quem ad Praefulatus regimen, & officium Vicariae ultiozem existimaverit bona fide. Quam compositionem procuratores ipsi pariter approbantes, eandem humiliter receperunt. Nos etiam ad postulationem eorum compositionem eandem juxta praescriptam formam factam a nobis, & ab ipsis Procuratoribus, sicut praemissum est, approbatam, auctoritate Apostolica confirmamus, statuantes, ut nec sententia, nec privilegium, aut quodlibet aliud instrumentum huic compositioni unquam obstet, quin etiam quantum ad hoc penitus sint invalida, ut ipsa compositio sine quovis obstaculo, robur obtineat perpetuae firmitatis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae compositionis, confirmationis, & Constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Anagninae nonis Junii, Pontificatus vero Domini Innocentii Papae Tertii Anno undecimo.

LIX.

Monumentum consecrati ab Innocentio Altaris in Monasterio Fosse Novae.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Abbatibus, & Conventui Fosse Novae.

Ibid. Epist. 104.

Altarium consecratio in lege veteri.

Si olim in veteri Testamento Altaris consecratio celebris habebatur, quanto magis nunc in novo debet solemniter haberi, cum non minus inter illud, & istud, quam inter lucem, & umbram distet Altare. In illo sane carnales, & irracionales hostiae mactabantur, in isto vero il-